

Kávésok Lapja

XX. évfolyam

A Budapesti Kávésok Ipartestületének hivatalos lapja

15. szám

Megjelenik kéthetenként

Szerkesztőség:

Budapest, VIII., József-körút 38, I 5. Tel.: 130 . 375.

Felelős szerkesztő

GOSZTONYI JENŐ

Kiadóhivatal:

Budapest, VIII., Rökk Szilárd-u. 31. Tel.: 131—400.

Emlékeztető

Ne feledkezzék meg, hogy...

Augusztus 5-ig megfizetendő a III. negyedévi üzletbér első részlete.

Augusztus 6-ig megfizetendő a vigalmi adóközösségben nem lévő, nem átalányozott kávéházak vigalmi adója.

Augusztus 10-ig fizetik az adóközösség tagjai forgalmi adóátalányukat.

Augusztus 20-ig a vigalmi adóközösség tagjai tartoznak megfizetni július havi vigalmi adóátalányukat.

Augusztus 25-ig bifezetendő a személyzet illetményeiből levont kereseti és pótdadó.

A kávésipar példaadása

Megváltozott a háborús Budapest külső arculata, aminthogy megváltozott a belső lelkiisége is. A régi léha, könnyelmű, csak az örömöknek és az élvezetek korlátlan habzsolását alátámasztó könnyű keresetek városa helyébe a komoly munka és a haza oltárán mindent feláldozni kész, valóban magyar főváros lépett.

De megváltozott a város képével együtt annak egyik legjellegzetesebb tartozéka is: a budapesti kávéház. Új, szolid, csak a pihenésnek és felüdülésnek áldozó közönség látogatja a még régi pompájukban csillogó, de szemmeláthatóan meghiggadt lelkületű budapesti kávéházakat.

A kávéház végeredményben csak keret, amelyet a kor által kitermelt közönség tölt meg. Amilyen a kor, olyan annak gyermeke is. Volt idő, amikor vádaskodó hangok hallatszottak egyes kávéházak ellen, ahol a közönség kihívó jólétével, pazarlásával, divathóbortjával a kávéházak mellett elmenő és munkából fáradtan

hazatérő dolgozó emberiséget szociális kifakadásra izgatta. Voltak olyan helyiségek is, ahol kártyacsaták, vagy pezsgős dáridók folytak. De hát amilyen a kor-szellem volt, olyan volt a közönség is, amely nemcsak a kávéházakat, hanem a többi vendéglátó és szórakozó helyeket is megtöltötte.

Azóta nagyot fordult a világ kereke. Az öntudatra ébredt és lelkiekben is megújhodott magyarság az élet egész vonalán megváltoztatta a régi erkölcsöket és általában Budapest közönségének külső arculatát is. Ez az új magyar bélyeg látszik meg a kávéházak külső és belső képén. Természetesen mindez nem ment zökkenők nélkül. Téves volna azonban azt hinnünk, hogy csak a közönség kieserélődése az oka a kávéházak életében történt változásnak. Nem, az élet, a háborús vi-szonyok, de általában a közszellemnek a megváltozása is hozzájárult ahhoz, hogy Budapest kávéházi élete ma más, mint volt azelőtt. Külső okok, a megismétlődő légi terrortámadások, az otthonában többet ülő közönség, no meg a háborús anyagi viszonyok is hozzájárultak ahhoz, hogy a kávéházi üzemek tekintélyes része a zseben is érzi a helyzet változását.

Ezen a téren pedig nincs más segítség, mint az alkalmazkodás az adott viszonyokhoz. Kesergés, ábrándozás nem segít a dolgokon. A budapesti kávéháznak is arra kell törekednie, hogy átmentse magát azokra a jobb időkre, amikor egyszer mégis csak megszűnik a fergeteges világrengés és a béke olajjával, az új, szebb és jobb európai békekorszakkal együtt visszatérnek a könnyebb és jobb napok a kávésiparban is. Addig pedig alkalmazkodni kell a háborús helyzethez, a közönség megváltozott igényeihez. A komoly helyzethez mért komolyabb ábrázatot kell öltenie minden ipari és kereskedelmi szakmának, így a kávésiparnak is és meg kell hoznia a maga áldozatát éppen úgy, amint mindenüket, életüket, testi épségüket, anyagi javaikat dobják be a felfokozott küzdelembe a harc-terek és az itthoni front hősei.

Hisszük és reméljük, hogy ebben az átmentő, nehéz munkában a hatóságok is segítő kézzel nyulnak az emberfeletti létküzdelmet folytató kávésipar hóna alá.

Putnoki likőr, rum, pálinka kitűnő minőség!

Hiszen miről is van szó? Nem olyasfélét kíván a kávéipar, ami különösebb áldozatot követel az államtól, vagy a közületektől: mindössze közérdekű támogatásra van csak szükségünk. Hogy csak egyről szóljunk, itt van a délutáni tejeskávé engedélyezése, ami a megértő magyar sajtó hasábjain keresztül immár a fogyasztóközönségnek is vágya, kívánsága lett. Bizunk benne, hogy a jóakarató segítség akár az előterjesztett kérelemnek, akár más megoldásnak a formájában mégis csak megérkezik a kávéipar számára.

A magyar kávéházak ügye nemcsak üzleti, gazdasági kérdés, hanem jövő idegenforgalmunk, a jelenben pedig éppen a pihenni, szerény szórakozásban felüldülni kívánó keresztény közönségnek az ügye. Megértéssel és jóakarattal segíteni lehet minden bizonnyal. Az önségítés terén talán minden iparág között a kávéipar adja a legjobb példát. Mélységes belátás és magyaros áldozatkészség jellemzi ezt a híres-neves szakmát. Várjuk ezt a belátást és a viszonyok figyelembevételét az egész vonalon a hatóságok és a fogyasztóközönség részéről is. Nem kételkedünk benne, hogy mindez be is következik, s akkor nemcsak a mai napok, hanem a kávéipar jövő fejlődése is biztos támasztékot kap. Legyen ez így a nagy magyar közönség és annak értékes alkotórésze: a mi szép szakmánk érdekében.

Nyári tudnivalók a munkaadóknak

Hogyan számítható ki a fizetési szabadság időtartama és járandósága?

Az iparügyi miniszter 31.000/1944. Ip. M. rendelete szerint minden iparos köteles alkalmazottainak fizetési szabadságot adni.

A rendelet szerint a fizetési szabadság csak azoknak a munkavállalóknak jár, akik ugyanannál a munkaadónál az egyévi szolgálatot betöltötték. De az egy év eltelte után 10 hónapon belül kiadandó a rendelkezésben meghatározott fizetési szabadság és azon túl minden esztendőben esedékes.

Az alkalmazottak fizetési szabadságának időtartama a **szolgálati évek számával emelkedik.** A régebbi alkalmazottak esetében a szolgálati idő folytonosságát csak 1937. évi január 1-től kezdve kell számítani, míg az ugyanannál a munkaadónál a korábbi időben eltöltött szolgálati időt a fizetési szabadság növekedése szempontjából figyelmen kívül kell hagyni. Nem kell figyelembe venni még a segédekénél az ugyanannál a mesternél eltöltött tanoncidőt sem.

Egyébként alább adjuk a fizetési szabadságok legrövidebb időtartamát táblázattal:

Betöltött szolgálati idő:	Segédek	Tisztviselők
1 év	6 nap	6 nap
2 év	6 nap	6 nap
3 év	6 nap	12 nap
4 év	6 nap	13 nap
5 év	8 nap	14 nap
6 év	8 nap	15 nap
7 év	8 nap	16 nap
8 év	9 nap	17 nap
9 év	9 nap	18 nap
10 év	9 nap	19 nap

Az alkalmazottak fizetési szabadságáról **nyilvánítást** kell vezetni a munkaadónak, amelybe a következő adatokat kell bevezetni. Az alkalmazott nevét,

Vendéglősök Kávésok

a mosdókhoz

KÉZTISZTÍTÓPORT

Kósa István és Társa bornagykereskedelmi vállalat

Központi iroda: VIII., Kőrös-utca 27. szám. — Telefon: 133—482.

Különleges palackos és hordós fajbora:

MA BUDAPEST SZENZÁGIÓJA

születési helyét, évét, hónapját és napját; szolgálati beosztását és szakképzettségét; fizetési szabadságának időtartamát, a szabadság kezdetének és végének naptári megjelölését és a szabadságidőre kifizetett illetmény összegét.

A szabadságidőre az alkalmazottnak rendes illetményeit meg kell adni. Ha a szabadságidő megkezdése előtt a munkaadó valamilyen okból az illetményt nem fizeti ki, **úgy köteles azt a rendes bérfizetési napon az ehhez igazodó részletekben kifizetni** és ha az alkalmazott szabadságát más községben vagy városban tölténé, úgy azt neki postán elküldeni. A szabadságidő tartamára járó illetmény kiszámításánál a természetben nyújtott szolgáltatások értékét is számításba kell venni, ha csak a munkaadó azokat a szabadságidő tartama alatt természetben nem tartja az alkalmazott rendelkezésére. A szabadságra járó illetményből, az alábbi korlátozással, mindazt le lehet vonni, ami a fennálló jogszabályok, vagy ezek keretében a felek megállapodása szerint az illetményekből le lehet vonni abban az esetben, ha a munkavállaló a szabadság ideje alatt munkában állott volna. Figyelemmel kell lenni azonban az 1937. évi XXI. tc. 14. §-ában foglalt és a 3000/1938. Ip. M. számú rendelet 44. §-ának első bekezdésében foglalt szabályra, amely szerint a munkavállaló nem köthet a munkaadóval olyan megállapodást, mely szerint a szabadság idejére, vagy arra a hónapra, melyre a szabadsága esik, a munkaadó többet vonhat le, mint máskor.

Az évenkénti fizetési szabadság legrövidebb tartamába nem lehet beszámítani sem a törvényes munkaszüneti napot, sem azokat a napokat, amelyeken az alkalmazott betegség, baleset, vagy megbetegedés miatt nem teljesített szolgálatot, kivéve, ha a betegség, baleset, a szabadság megkezdése után következett be. A fizetési szabadságra jogosított egyévi szolgálat folytonosságát a katonai szolgálat hat hónapot meg nem haladó tartama nem szakítja meg. Ha a munkaadó a munkaidő korlátozás felfüggesztésének ideje alatt, vagyis a jelenlegi háborús időszakban fontos közérdekből a fizetési szabadságot megadni nem tudja, az alkalmazottnak a fizetési szabadságra vonatkozó igénye arra az évre megszűnt. Ilyen esetben azonban a munkaadó köteles az alkalmazottnak a rendes illetményén felül az elmaradt fizetési szabadság tartamának megfelelő időre eső járandóságát 15 nap alatt megfizetni. Az alkalmazottnak a fizetési szabadság tartama alatt más munkaadónál munkát vállalnia nem szabad.

Végül a tanoncoknak évenként tizennégy nap fizetési szabadságidőt kell adni, lehetőleg a szakiskolai szünet alatt. A tanoncoknak kiadott szabadságidőt az ipartestületnek és amennyiben a szabadság az iskolai időre esik, úgy a szakiskola igazgatóságának is, nyilvántartásba vétel céljából, írásban be kell jelenteni.

Sváb - Rusznibogár irtás jótállással

Vállaljuk üzemi helyiségeknek Sváb-rusznibogár, egér és patkány elleni karbantartását.

Wonich féregirtó vállalat
Budapest, IV., Királyi Pál-utca 13/b.
Telefon: 189-585.

Vasuti félárújegy a fizetési szabadságra utazóknak

Az ipari munkavállalók és velük utazó családtagjaik (feleség és 14 évnél nem idősebb gyermek) részére a munkavállaló fizetési szabadsága alatt igénybevehető és egyszeri oda- és visszautazásra jogosító félárú vasúti menetkedvezményt a kereskedelmi miniszter az 1944. évre is engedélyezte.

A kedvezmény kiterjed mindazokra az ipari alkalmazottakra, akiknek a munkaadójuktól élvezett összilletménye az évi 3000 pengőt nem haladja meg. Az összilletmény megállapításánál a kormányrendelettel megállapított munkabérpótlékot figyelmen kívül kell hagyni, tehát csak az alpbér az irányadó, százalékok nélkül.

Az igényjogosultak a kedvezményt december 15-ig vehetik igénybe. A kedvezmény a fizetési szabadságon felül, de ezzel összefüggően kapott — legfeljebb 8 napi — esetleges fizetés nélküli szabadság ideje alatt is érvényes. Az utalványon a fizetési és fizetés nélküli szabadság részletezés nélkül, egy időtartamban tüntető fel.

Azoknál az igényjogosultaknál, akiknek munkaadója képesített ipart íz, s mint ilyen valamelyik ipartestületnek tagja, az igényjogosultság és a személyazonosság igazolását a múlt évi eljárásnak megfelelően, az illetékes ipartestület látja el. Az utalványok és igazoló jegyek szétosztását pedig az IPOK végzi.

Az igényjogosult munkavállalók a kedvezményes utalványokat a munkaadójuktól kapják az úrlapok árának (10 fillér) egyidejű lefizetése ellenében. A munkaadó az úrlapokat az illetékes ipartestülettől szerzi be. A visszautazás befejezése után a munkavállaló köteles az utalványt a munkaadónak visszaszolgáltatni, aki azt az illetékes ipartestülethez juttatja el, annak másolati példányaival együtt.

Az utalványokat önálló iparosok nem használhatják.

A barnaszínű arképes igazolójegyek, valamint a kékszínű utalványok ebben az évben is érvényesek.

Gyomorbarát likörkülönlegesség

Gyártja: Putnoki likörgyár, Budapest IX., Ferenc-körút 22.

hordós és palack fajborai kiválóak
Iroda: Budapest, V., Zrínyi-utca 7.
Telefon: 181-214.

Dietzl palackborok

Hungária borpince

Családi sör

0.7 literes és

1½ literes palackokban

Kőbányai Polgári Serfözde
gyártmánya

H I R E K

Kávésipari Tájékoztató II. kiadása megjelent. A kávésipar mestervizsga anyagát tartalmazza a többi értékes tudnivalók között. Kapható az ipartestület irodájában.

KÁVÉSOK ÉVKÖNYVE megjelent, azt minden tagnak megküldte az ipartestület. Ára darabonként 25.— pengő. **Felkérjük azon t. Kartárs urakat, akik az évkönyvet megkapták, de árát még nem egyenlítették ki, hogy az évkönyv árát minél előbb az ipartestülethez eljuttatni szíveskedjenek.**

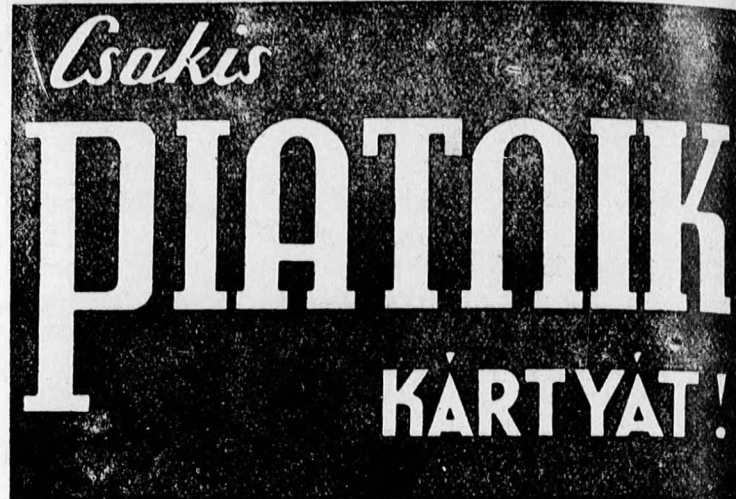
Kettős zsemlyét süthetnek a pékek. A közellátásügyi miniszter megengedte, hogy kettős zsemlyét is szabad sütni. A rendelet értelmében azokban a községekben és városokban, ahol a közellátásügyi miniszter a vizes zsemlye, vizes kifli, császárszsemlye előállítását és kiszolgáltatását megengedte, július hó 14-től kezdve két drb. váltójegy ellenében egy drb. legalább 8—8 dkg. és legfeljebb 9 dkg. súlyú, úgynevezett kettős zsemlyét is szabad forgalomba hozni.

„Kérek még egy pohár
MECSEKIT!”

Franck

Kristály ásványos forrásvíz csak Szt. Lukács védjeggyel eredeti

Rendelet az ipari munkások egységes szervezetéről. A Budapesti Közlöny 1944. július 23-i számában közli a minisztérium rendeletét a magyar ipari munkások egységes szervezetéről. A rendelet szerint a magyar ipari munkások nemzeti célú összefogása és egységes érdekképviselésének ellátása végett Budapesten **Magyar Ipari Munkások Országos Szövetsége** elnevezéssel országos szervezetet, ennek tagjaiként az egyes ipari foglalkozási ágba tartozó munkások összefogása céljából Budapesti székhellyel **országos szakmai központokat** és a helyi körzetekben foglalkoztatott ipari munkások részére **helyi munkás-egyesületeket** kell alakítani. A szervezet feladata a magyar ipari munkások foglalkozásának körében a nemzeti szempont és a keresztény erkölcs követelményeinek érvényre juttatása és biztosítása, valamint a magyar ipari munkások anyagi és szellemi jólétének előmozdítása, továbbá foglalkozási tiszttségének és jóhírnevének megóvása, foglalkozásbeli és szociális érdekeinek képviselése, a foglalkozások gyakorlásával járó jogok védelme és kötelességeik teljesítésének ellenőrzése. A rendelet által, amely kihirdetésének napján, tehát 1944. évi július hó 22-én lépett életbe, az ezidő szerint működő munkásszervezetek a Magyar Ipari Munkások Országos Szövetségének tagjaivá váltak. Ezek a tagegyesületek az ipartügyi miniszter további rendelkezéséig különállásukat megtartják.

Gschwindt-féle

Aqua vitae és egyéb likőr-különlegességek, főzelék- és gyümölcs-konzervek

Imperiál fügekávét

legjobb kávéízestítő.

Kérje mindenütt!

Gyártja: Dick Fidél és Társa Budapest IX.

Előfizetési díj:
Ipartestületi tagok részére tagsági díj fejében, előfizetőknek egész évre 30.— pengő.

Felelős kiadó:
MEGGYES ISTVAN

Nyomta: András József könyvnyomda, Budapest.